

Uudiskiri 3, september 2017

[INTHERWASTE](#) – piirkondadevaheline jäätmemajanduse keskkonda integreerimine Euroopa kultuuripärandiga linnades – on Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu rahastatav Euroopa projekt ning selle eesmärk on parandada piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitikat säästva jäätmekäitluse saavutamiseks Euroopa kultuuripärandiga linnades.

Oktoobris algab INTHERWASTE'i projektil 4. semester. Seega on praegu sobiv aeg heita pilk partnerite kõikidele tegevustele viimasel kuuel kuul. Partnerid korraldasid Krakówis 2. temaatilise seminari teemal „Liigiti kogumine kultuuripärandiga linnades“ ja tervitasid samas uut partnerit, Ibiza omavalitsust.

3. temaatiline seminar, millel suunati tähelepanu teemale „Jäätmekäitluslahenduste integreerimine kultuuripärandiga alade linnaruumi kujunduselementidesse“, toimus 15.–16. novembril Ibizal. Seminari materjalid on avaldatud projekti veebilehel.

Varsti avaldavad partnerid jäätmekäitluse kohta Euroopa kultuuripärandiga linnades ka võrdleva analüüsi, millele lisatakse Ibiza andmed.

Kui käesolev uudiskiri saadeti teile edasi, ärge unustage [siin](#) liitumast inglisekeelse uudiskirja või [siin](#) eestikeelse uudiskirja saamiseks, et saaksite järgmise otse!

2. temaatiline seminar liigiti kogumise kohta kultuuripärandiga aladel

7.–8. juunil 2017 korraldasid INTHERWASTE'i partnerid 2. temaatilise seminari, kus tähelepanu suunati teemale „Liigiti kogumine kultuuripärandiga aladel“. Teema valiti, et käsitleda kultuuripärandiga linnade vajadusi seoses eraldamise meetodite ja -vahenditega erinevate jäätmeosade lähtekohas, eelkõige mis puudutab sortimistaristuid ning -tööriistu ja jäätmeosade spetsiifikat, kogumisteid ning -sagedust.

Seminar hõlmas ka 3 õppekülastust erinevatesse jäätmekäitlusrajatistesse Krakówi linnas.

Kõik esitlused on kättesaadavad [võrgus](#).

Liigiti kogumise parim tava.

7.-8. juunil toimus Krakówis [teine INTHERWASTE'i temaatiline seminar](#), kuhu kogunesid osalejad pilootlinnadest, sealhulgas uuel liikmelt [Ibizalt](#) ning külalisena Bergen linnast Norrast. Nad tutvustasid jäätmete tulemusliku liigiti kogumise kõige eesrindlikumaid tavasid UNESCO kultuuripärandi nimistusse kantud linnades.

Strateegiline lähenemisviis liigiti kogumisele

Esinejad tõid näiteid strateegiliste lähenemisviiside rakendamisest mitme jäätmeosa ja jäätmekäitluse puhul. Näiteks esines kogumisel Ribeiras ([Porto](#) kultuuripärandiga alal) raskusi seoses eelmiste jäätmekogumisstandardite rakendamisega, mis viis alternatiivsete strateegiate väljatöötamiseni. Spetsiaalne mitme materjali liigiti uksele-uksele kogumine võeti kasutusele alates 2015. aastast, samas kui 2016. aastal käivitati uuring, et kontrollida sarnase lähenemisviisi olmejäätmete rakendatavust kõikidele elanikele sobiva süsteemi väljatöötamiseks. Portos on tulemuseks liigiti kogutavate jäätmete madal saastatus (alla 8,5%) kolme põhilise jäätmevoo puhul: paber ja papp, plastid ning metall ja klaas.

[Kraków](#) seevastu suunas tähelepanu integreeritud skeemile, mis tagab spetsiifilisemate jäätmevoogude nagu elektroonikaseadmete, suur-, tekstiili- ja rohejäätmete liigiti kogumise.

Tuginedes 9. märtsil Portos toimunud esimese temaatilise seminari headele tulemustele, tõi uus seminar uuesti kokku INTHERWASTE'i partnerid ning kohalikud ja piirkondlikud sidusrühmad partnerite riikidest. Teema „liigiti kogumine“ valiti, et käsitleda kultuuripärandiga linnade vajadusi seoses eraldamise meetodite ja vahenditega erinevate jäätmeosade lähtekohas, eelkõige mis puudutab sortimistaristuid ning -tööriistu ja jäätmeosade spetsiifikat, kogumisteid ning -sagedust. Seminar algas 7.-l mitme Krakówi linnavalitsuse korraldatud külaskäiguga. Partnerid ja kutsutud külalised külastasid Lamusownia jäätmete liigiti kogumise punkti, kuhu kõik elanikud saavad viia peaaegu igat liiki olmejäätmeid. Seal lammutatakse ka suur- ja elektroonikaseadmete jäätmeid. Teine õppekülastus toimus Braydzi Ökoloogiakeskusesse, kus osalejad tutvusid järgmiste erinevate rajatistega.

- Mehaaniliste ja bioloogiliste jäätmete töötlemise tehas
- Jäätmete sorteerimiskeskus
- Kompostimisjaam
- Biogaasijaam
- Prügila

Lõpuks korraldas Krakówi linnavalitsus päeva viimase õppekülastuse käigus kultuuripärandiga osa külastuse, et avastada piirkonna iseärasusi, mida tuleb võtta arvesse selle jäätmete käitlemise parandamiseks.

Teisel päeval avas Krakówi linnavalitsus konverentsiosa, esitades põhilise teabe linnas toimuva jäätmekäitluse kohta Poola kontekstis, eelkõige töö kohta, mida on tehtud viimasel paaril aastal kohalikul tasandil tervikliku jäätmekäitlussüsteemi väljatöötamiseks, et suurendada linnas ringlussevõttu.

[Córdoba](#) linn tõi näite liigiti kogumisest, mille käigus eraldatakse kuiv ja märg jäätmeosa. Edutegurid olid vajadus ainult kahe konteineri järele kodus ja tänaval kahe jäätmeosa kogumiseks, suur ringlussevõtupotentsiaal, lihtsam koostöö ühenduste ning kodanikuühiskonna rühmade vahel ja teavituskampaaniad.

Konkreetsed jäätmeosad nõuavad spetsiaalseid lahendusi.

kohalikele heategevusorganisatsioonidele. Konteinerite suurus on umbes 200.

[Humana Estonia](#), üks kohalikest sidusrühmadest Tallinnas, tutvustas kohalikkude tekstiilide kogumise skeemi Tallinnas: kogutavate riide, mänguasjade, jalanõude ja vaipade kogus on kasvanud viimase kolme aasta jooksul peaaegu kolm korda enam kui 400 tonnini aastas; keske tähtsusega on olnud lai annetajate ning abisaajate võrk ja kogumispunktide mugav jaotus, nii et nad asuksid seal, kus aktiivsus on eeldatavalt suurim, näiteks selvehallide ning ostukeskuste kõrval. Kogutud riided ja jalanõud müüakse kasutatud kaupade poodides maha või annetakse

[Ibiza](#) ei olnud olemasolev ükselt-uksele papikogumine La Marinas edukas piiratud kasutada oleva ruumi tõttu, mille tulemuseks oli segajäätmete konteinerite ületäitumine paberi ja papiga. Lisaks ei sobinud see pärast olmejäätmetega segamist enam ringlussevõtuks. Seejärel investeeris omavalitsus 9000 eurot kuue spetsiaalselt projekteeritud konteineri paigaldamisse kaubanduslikult kasutatava papi

joaks strateegilistes punktides ja kogumisteenuse sagedust suurendati kolme korrani päevas.

Spetsiaalne vahendite kombinatsioon liigiti kogumise tõhusamaks hõlbustamiseks

Jäätmete liigiti kogumise hõlbustamiseks on vaja hulka majanduslikke ja tehnilisi vahendeid ning lahendusi, et muuta see lihtsaks nii elanikele kui ka teistele jäätmete tekitajatele ja jäätmekäitlejatele.

Bergen, mis on samuti UNESCO kultuuripärandi nimistusse kantud linn, tutvustas oma maa-aluste torude süsteemi, mille torustiku kogupikkus on üle 7,5 km ja mis hõlmab peaaegu 4000 majapidamist (2017. aasta mai seisuga). Kodumajapidamised ja lisaks 15 äriklienti on ühendatud 124 sisselaskekohaga jäätmejääkide jaoks ja 83 sisselaskekohaga paberi, joogipakendite ning plasti jaoks ja ühe spetsiaalse sisselaskekohaga papi jaoks. Skeemi lisaväärtus on kindlasti maksa-nagu-viskad-skeem, mis on hõlpsalt

lisatav juba automatiseeritud jäätmekogumissüsteemile. Vahend osutus väga edukaks stiimuliks, mis vähendas üldist jäätmeteket 8,4% võrra. Bergenis täheldati liigiti kogumise suurenemist 28% võrra plasti puhul ning 10% võrra klaasi ja metalli puhul.

Teine õnnestumine on Tallinna pandipakendi ja pandiraha tagastusskeem, mida haldab Eesti ettevõtte [Eesti Pandipakend](#), saavutades riiklikke seadusjärgseid nõudeid ületavaid tagastusmäärasid plastpudelite (87%), metallpurkide (64%) ja klaaspudelite (89%) puhul.

Seminar lõppes küsimuste ja vastuste vooruga, mida juhtis ACR+ ning mille käigus jõudsid osalejad üksmeelele, et hulk erinevaid lahendusi on sobiv moodus optimaalseima leidmiseks igat liiki linnakeskkonna jaoks ja ka nende rakendamiseks konkreetsele jäätmevoole.

Kõik esitlused on kättesaadavad siin.

Järgmine seminar

Järgmine temaatiline seminar teemal „Jäätmekäitluslahenduste integreerimine kultuuripärandiga alade linnaruumi kujunduselementidesse“ toimus 15.–16. novembril 2017 Ibizal. Materjalid avaldatakse projekti veebilehel.

Kontakt:

Email: contact@intherwaste.eu

keskkonnaamet@tallinnlv.ee

Website: www.intherwaste.eu

www.tallinn.ee/INTHERWASTE

Twitter: [@intherwaste](https://twitter.com/intherwaste)